

1691

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 grudnia 2011 r.

w sprawie wyłączenia określonych porozumień specjalizacyjnych i badawczo-rozwojowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję

Na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki, jakie muszą być spełnione, aby porozumienia specjalizacyjne i badawczo-rozwojowe zostały uznane za wyłączone spod zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, zwanej dalej „ustawą”;
- 2) klauzule, których występowanie w porozumieniu stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy;
- 3) klauzule, których występowanie w porozumieniu nie uznaje się za naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy;
- 4) okres obowiązywania wyłączenia.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) wyłączenie — wyłączenie spod zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy;
- 2) prace rozwojowe — nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług, w szczególności:
 - a) tworzenie projektów, rysunków, planów oraz innej dokumentacji do tworzenia nowych produktów, procesów i usług,
 - b) opracowywanie prototypów o potencjalnym wykorzystaniu komercyjnym oraz projektów pilotażowych, w przypadkach gdy prototyp stanowi końcowy produkt komercyjny, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna,
 - c) działalność związaną z produkcją eksperymentalną oraz z testowaniem produktów, procesów i usług;prace rozwojowe nie obejmują rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń;

- 3) działalność badawczo-rozwojowa — badania naukowe w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 oraz z 2011 r. Nr 84, poz. 455 i Nr 185, poz. 1092) oraz prace rozwojowe;
- 4) opłacana działalność badawczo-rozwojowa — działalność badawczo-rozwojową prowadzoną przez jedną stronę, której koszty pokrywa strona finansująca;
- 5) strona finansująca — stronę porozumienia, która pokrywa koszty działalności badawczo-rozwojowej, sama nie prowadząc żadnej działalności w tym zakresie;
- 6) towar objęty porozumieniem — towar powstały w wyniku wspólnej działalności badawczo-rozwojowej bądź wytworzony lub dostarczony w związku z zastosowaniem procesu objętego porozumieniem;
- 7) proces objęty porozumieniem — technologie lub metody postępowania powstałe w wyniku wspólnej działalności badawczo-rozwojowej;
- 8) wykorzystanie wyników:
 - a) produkcję lub dystrybucję towarów objętych porozumieniem,
 - b) zastosowanie procesów objętych porozumieniem,
 - c) przeniesienie praw własności intelektualnej, w tym przemysłowej,
 - d) udzielenie licencji na prawa, o których mowa w lit. c, lub
 - e) udostępnienie know-how wymaganego dla takiej produkcji lub zastosowania;
- 9) wspólne prowadzenie lub wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej — sytuację, w której działalność ta, obejmująca w szczególności wspólną dystrybucję towarów objętych porozumieniem lub wspólne udzielanie licencji na procesy objęte porozumieniem, jest:
 - a) prowadzona przez wspólny zespół osób, wspólną jednostkę organizacyjną lub wspólnego przedsiębiorcę,
 - b) wspólnie powierzona innemu podmiotowi,
 - c) rozdzielona między strony porozumienia, z uwzględnieniem specjalizacji w zakresie działalności badawczo-rozwojowej lub specjalizacji w zakresie wykorzystywania wyników;
- 10) wspólna dystrybucja — sytuację, w której strony porozumienia specjalizacyjnego:
 - a) prowadzą dystrybucję towarów jako wspólny zespół osób, wspólna jednostka organizacyjna lub wspólny przedsiębiorca,
 - b) wspólnie powierzają dystrybucję innemu podmiotowi, niebędącemu ich konkurentem;

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 99, poz. 660 i Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173.

- 11) know-how — nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne lub technologiczne lub zasady organizacji i zarządzania w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 2 ustawy, które są istotne z punktu widzenia wytwarzania towarów objętych porozumieniem lub stosowania procesów objętych porozumieniem i które zostały opisane w sposób pozwalający na weryfikację kryterium niejawności i istotności;
 - 12) specjalizacja w zakresie działalności badawczo-rozwojowej — sytuację, w której każda ze stron porozumienia jest zaangażowana w działalność badawczo-rozwojową objętą porozumieniem, w ramach której strony rozdzielają między siebie działalność badawczo-rozwojową, w sposób uznany przez nie za najbardziej właściwy; specjalizacja ta nie obejmuje opłacanej działalności badawczo-rozwojowej;
 - 13) specjalizacja w zakresie wykorzystywania wyników — sytuację, w której strony porozumienia rozdzielają między siebie poszczególne zadania, w szczególności produkcję lub dystrybucję, lub nakładają na siebie wzajemnie ograniczenia w zakresie wykorzystywania wyników, w tym w odniesieniu do pewnych obszarów, klientów lub dziedzin zastosowań; specjalizacja ta obejmuje również sytuację, w której tylko jedna strona zajmuje się produkcją i dystrybucją towarów objętych porozumieniem w oparciu o wyłączną licencję udzieloną jej przez inne strony;
 - 14) towar rynku niższego szczebla — towar sprzedawany przez strony porozumienia specjalizacyjnego, do którego produkcji strony te używają towaru wytwarzanego w ramach porozumienia specjalizacyjnego jako towaru wejściowego.
- 2) porozumienia badawczo-rozwojowe w sprawie:
 - a) wspólnego prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów objętych porozumieniem oraz wspólnego wykorzystywania wyników tej działalności,
 - b) wspólnego wykorzystywania wyników działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów objętych porozumieniem, prowadzonej wspólnie w ramach porozumienia zawartego wcześniej między tymi samymi stronami,
 - c) wspólnego prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów objętych porozumieniem, z wyłączeniem wspólnego wykorzystywania wyników tej działalności,
 - d) prowadzenia opłacanej działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów objętych porozumieniem oraz wspólnego wykorzystywania wyników tej działalności,
 - e) wspólnego wykorzystywania wyników opłacanej działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów objętych porozumieniem w ramach porozumienia zawartego wcześniej między tymi samymi stronami,
 - f) prowadzenia opłacanej działalności badawczo-rozwojowej w odniesieniu do towarów lub procesów objętych porozumieniem, z wyłączeniem wspólnego wykorzystywania wyników tej działalności
- o ile porozumienia te spełniają warunki określone w rozporządzeniu.

Rozdział 2

Warunki wyłączenia

§ 3. 1. Wyłączeniu podlegają, zawierane między dwoma lub więcej przedsiębiorcami:

1) porozumienia specjalizacyjne w sprawie:

- a) specjalizacji jednostronnej między przedsiębiorcami działającymi na tym samym rynku towarów — na mocy których jedna ze stron zobowiązuje się całkowicie lub częściowo do zaprzestania lub zaniechania produkcji określonych towarów i do nabywania ich od drugiej strony lub pozostałych stron, które zobowiązują się towary te produkować i dostarczać,
- b) specjalizacji wzajemnej między przedsiębiorcami działającymi na tym samym rynku towarów — na mocy których strony zobowiązują się na zasadach wzajemności całkowicie lub częściowo do zaprzestania lub zaniechania produkcji określonych, lecz różnych towarów, oraz zobowiązują się do nabywania tych towarów od pozostałych stron porozumienia, które zgadzają się na ich produkowanie i dostarczanie,
- c) wspólnej produkcji — na mocy których strony zobowiązują się wspólnie produkować określone towary,

2. Wyłączenie, o którym mowa w ust. 1, stosuje się także do porozumień specjalizacyjnych i badawczo-rozwojowych zawierających klauzule, które nie stanowią głównego przedmiotu tych porozumień, ale są bezpośrednio z nimi powiązane i są niezbędne do ich wykonywania, a dotyczą:

- 1) przeniesienia praw własności intelektualnej, w tym przemysłowej, lub udzielenia licencji na te prawa stronie lub stronom porozumienia lub podmiotowi utworzonemu przez strony w celu prowadzenia wspólnej działalności badawczo-rozwojowej, opłacanej działalności badawczo-rozwojowej lub wspólnego wykorzystywania wyników;
- 2) zobowiązania stron porozumienia do wyłącznej dostawy lub wyłącznego zakupu towarów objętych specjalizacją;
- 3) zobowiązania stron porozumienia do zaprzestania samodzielnej sprzedaży towarów objętych specjalizacją, z jednoczesnym ustanowieniem klauzuli o ich wspólnej dystrybucji;
- 4) określenia kierunków sprzedaży w przypadku wspólnej dystrybucji;
- 5) ustalania cen pobieranych od bezpośrednich klientów w przypadku wspólnej dystrybucji;

6) ustalania cen pobieranych od bezpośrednich klientów lub ustalania wysokości opłat licencyjnych pobieranych od bezpośrednich licencjobiorców, jeżeli wspólne wykorzystywanie wyników obejmuje wspólną dystrybucję towarów lub wspólne udzielanie licencji w sposób, o którym mowa w § 2 pkt 9 lit. a lub b;

7) uzgodnienia ilości towarów objętych specjalizacją w przypadku specjalizacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i b, lub ustalenia zdolności produkcyjnej i wielkości produkcji w przypadku specjalizacji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c.

§ 4. 1. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się, jeżeli łączny udział stron porozumienia specjalizacyjnego i ich grup kapitałowych w jakimkolwiek rynku właściwym nie przekracza 20% dla każdego z towarów objętych specjalizacją.

2. W przypadku porozumień specjalizacyjnych, w ramach których strony całkowicie lub częściowo wykorzystują na własne potrzeby towary wejściowe do wytwarzania towarów rynku niższego szczebla, rynek właściwy, o którym mowa w ust. 1, obejmuje rynek właściwy towarów objętych specjalizacją, a także rynek właściwy towarów rynku niższego szczebla.

3. Jeżeli udział, o którym mowa w ust. 1:

1) nie przekracza 20%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej tej wielkości, nie przekraczając jednak 25% — wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się przez okres dwóch lat kalendarzowych następujących po upływie roku, w którym próg 20% został przekroczony po raz pierwszy;

2) nie przekracza 20%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej 25% — wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, stosuje się przez okres roku kalendarzowego następującego po upływie roku, w którym próg 25% został przekroczony po raz pierwszy.

4. Okres wyłączenia określony w ust. 3 nie może łącznie trwać dłużej niż dwa kolejne lata kalendarzowe.

§ 5. 1. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. a—c i ust. 2, stosuje się, jeżeli łączny udział stron porozumienia badawczo-rozwojowego, będących konkurentami, i ich grup kapitałowych w rynku właściwym nie przekracza 25%.

2. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. d—f i ust. 2, stosuje się, jeżeli łączny udział w rynku właściwym strony finansującej i jej grupy kapitałowej oraz wszystkich stron porozumienia badawczo-rozwojowego, będących konkurentami, i ich grup kapitałowych, z którymi strona finansująca zawarła to porozumienie w odniesieniu do tych samych towarów lub procesów objętych porozumieniem, nie przekracza 25%.

3. Jeżeli porozumienie zostało zawarte między przedsiębiorcami niebędącymi konkurentami, wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, stosuje się przez okres prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, bez względu na łączny udział stron porozu-

mienia w rynku właściwym. Jeżeli wyniki działalności badawczo-rozwojowej są wspólnie wykorzystywane, wyłączenie ma zastosowanie przez dalsze siedem lat od dnia wprowadzenia do obrotu po raz pierwszy towarów lub procesów objętych porozumieniem.

4. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 3, wyłączenie stosuje się nadal przez taki okres, w którym łączny udział stron porozumienia i ich grup kapitałowych w rynku właściwym nie przekracza 25% rynku właściwego dla każdego z towarów lub procesów objętych porozumieniem.

5. Jeżeli udział, o którym mowa w ust. 1 i 2:

1) nie przekracza 25%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej tej wielkości, nie przekraczając jednak 30% — wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się przez okres dwóch lat kalendarzowych następujących po upływie roku, w którym próg 25% został przekroczony po raz pierwszy;

2) nie przekracza 25%, ale po zawarciu porozumienia wzrasta powyżej 30% — wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się przez okres roku kalendarzowego następującego po upływie roku, w którym próg 30% został przekroczony po raz pierwszy.

6. Okres wyłączenia określony w ust. 5 nie może łącznie trwać dłużej niż dwa kolejne lata kalendarzowe.

§ 6. 1. Udział, o którym mowa w § 4 i 5, oblicza się na podstawie wartości sprzedaży, odnosząc się do danych dotyczących roku kalendarzowego poprzedzającego rok zawarcia porozumienia. Jeżeli dane dotyczące wartości sprzedaży nie są dostępne, udział przedsiębiorców uczestniczących w porozumieniu oblicza się na podstawie innych wiarygodnych informacji rynkowych, w tym informacji o ilości towarów będących przedmiotem sprzedaży.

2. Przy obliczaniu udziału, o którym mowa w § 4 i 5, nie uwzględnia się sprzedaży dokonywanej między przedsiębiorcami należącymi do jednej grupy kapitałowej.

Rozdział 3

Klauzule, których występowanie w porozumieniach specjalizacyjnych i badawczo-rozwojowych stanowi naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy

§ 7. Wyłączenia, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, nie stosuje się do porozumień specjalizacyjnych, które bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub w powiązaniu z innymi czynnikami zależnymi od stron, mają na celu:

- 1) ustalanie cen sprzedaży towarów objętych specjalizacją osobom trzecim;
- 2) ograniczanie produkcji lub sprzedaży towarów objętych specjalizacją;
- 3) podział rynków zbytu towarów objętych specjalizacją.

§ 8. Wyłączenia, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, nie stosuje się do porozumień badawczo-rozwojowych, które bezpośrednio lub pośrednio, samodzielnie lub w powiązaniu z innymi czynnikami zależnymi od stron, mają na celu:

- 1) ustalanie cen lub opłat w przypadku sprzedaży towarów objętych porozumieniem lub udzielania licencji na procesy objęte porozumieniem osobom trzecim;
- 2) ograniczanie produkcji lub sprzedaży, z wyjątkiem:
 - a) ustalania kierunków produkcji, jeżeli wspólne wykorzystywanie wyników obejmuje wspólne wytwarzanie towarów objętych porozumieniem,
 - b) ustalania kierunków sprzedaży, jeżeli wspólne wykorzystywanie wyników obejmuje wspólną dystrybucję towarów lub wspólne udzielanie licencji w sposób, o którym mowa w § 2 pkt 9 lit. a i b,
 - c) specjalizacji w zakresie wykorzystywania wyników,
 - d) ograniczania swobody stron do wytwarzania, sprzedaży lub przenoszenia praw do towarów lub procesów lub też udzielenia licencji na towary lub procesy, które konkurują z towarami lub procesami objętymi porozumieniami w okresie, w którym strony zgodziły się wspólnie wykorzystywać wyniki;
- 3) ograniczanie obszarów lub wyznaczanie klientów, na których lub którym strony mogą pasywnie sprzedawać towary objęte porozumieniem lub udzielać licencji na procesy objęte porozumieniem, z wyjątkiem wymogu udzielania drugiej stronie wyłącznej licencji na wykorzystywanie wyników;
- 4) wyeliminowanie lub ograniczanie aktywnej sprzedaży towarów lub procesów objętych porozumieniem na takich obszarach lub takim klientom, których nie przydzielono na wyłączność jednej ze stron w ramach specjalizacji w zakresie wykorzystywania wyników;
- 5) zobowiązanie stron do odmowy zaspokojenia popytu ze strony klientów na obszarach przydzielonych stronom porozumienia lub ze strony klientów w inny sposób rozdzielonych między strony w ramach specjalizacji w zakresie wykorzystywania wyników, którzy wprowadzaliby do obrotu towary objęte porozumieniem na innych obszarach;
- 6) utrudnianie nabywcom, w tym odsprzedawcom, uzyskania towarów objętych porozumieniem od innych odsprzedawców;
- 7) ograniczanie swobody uczestnictwa stron porozumienia w prowadzeniu działalności badawczo-rozwojowej samodzielnie lub we współpracy z osobami trzecimi w innej dziedzinie niż objęta porozumieniem lub po zakończeniu wspólnej działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie, której działalność dotyczy, lub pokrewnej;

8) zakaz podważania, po zakończeniu działalności badawczo-rozwojowej, ważności praw własności intelektualnej, w tym przemysłowej, którymi strony porozumienia dysponują, istotnych dla tej działalności;

9) zakaz podważania, po wygaśnięciu porozumienia badawczo-rozwojowego, ważności praw własności intelektualnej, w tym przemysłowej, którymi strony porozumienia dysponują, chroniących wyniki działalności badawczo-rozwojowej;

10) zobowiązanie do nieudzielania osobom trzecim licencji na wytwarzanie towarów objętych porozumieniem lub zastosowanie procesów objętych porozumieniem, z wyjątkiem przypadku, gdy porozumienie przewiduje wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej przez przynajmniej jedną ze stron w stosunku do osób trzecich.

Rozdział 4

Klauzule, których występowania w porozumieniach badawczo-rozwojowych nie uznaje się za naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy

§ 9. Wyłączenie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, stosuje się, jeżeli:

1) wszystkie strony porozumienia mają pełny dostęp do ostatecznych wyników wspólnej działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej, w szczególności do wszystkich wynikających z tej działalności praw własności intelektualnej, w tym przemysłowej, lub stanowiących know-how, do celów dalszych badań i wykorzystywania ich wyników, od momentu gdy ostateczne wyniki są dostępne, przy czym:

a) dopuszczalne jest ograniczenie dostępu stron do wyników w celu ich wykorzystania, w szczególności w przypadku specjalizacji w zakresie wykorzystywania wyników,

b) strony, które prowadzą działalność badawczo-rozwojową na zasadach komercyjnych, dla których wykorzystywanie wyników nie stanowi głównego przedmiotu ich działalności, mogą wyrazić zgodę na ograniczenie wykorzystywania wyników tylko do celów dalszych badań,

c) porozumienie badawczo-rozwojowe może przewidywać wzajemną rekompensatę stron za otrzymanie dostępu do wyników na potrzeby dalszych badań lub wykorzystywania tych wyników, jednak rekompensata nie może być na tyle wysoka, aby skutecznie utrudniała taki dostęp;

2) każda ze stron porozumienia ma dostęp do wszelkiego, istniejącego wcześniej know-how innych stron, niezbędnego do wykorzystywania wyników działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej, jeżeli porozumienie przewiduje wyłącznie wspólne prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej; porozumienie badawczo-rozwojowe może przewidywać wzajemną rekompensatę stron za otrzymanie do-

stępu do już istniejącego know-how, jednak rekompensata nie może być na tyle wysoka, aby skutecznie utrudniała taki dostęp;

- 3) wspólne wykorzystywanie wyników działalności badawczo-rozwojowej lub opłacanej działalności badawczo-rozwojowej dotyczy wyłącznie wyników chronionych przez prawa własności intelektualnej, w tym przemysłowej, lub stanowiących know-how, o ile wyniki te są decydujące dla wytwarzania towarów lub procesów objętych porozumieniem;
- 4) od przedsiębiorców zobowiązanych, w ramach specjalizacji w zakresie wykorzystywania wyników, do wytwarzania towarów objętych porozumieniem wymaga się realizacji zamówień innych stron porozumienia na dostawy tych towarów, z wyjątkiem sytuacji, gdy porozumienie badawczo-rozwojowe przewiduje również wspólną dystrybucję w sposób, o którym mowa w § 2 pkt 9 lit. a i b, lub gdy strony uzgodniły, że dystrybucję towarów objętych porozumieniem może prowadzić tylko strona wytwarzająca te towary.

Rozdział 5

Przepis przejściowy i przepisy końcowe

§ 10. Do porozumień specjalizacyjnych i badawczo-rozwojowych podlegających wyłączeniu na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2007 r. w sprawie wyłączenia określonych porozumień specjalizacyjnych i badawczo-rozwojowych spod zakazu porozumień ograniczających konkurencję (Dz. U. Nr 230, poz. 1692), niespełniających warunków wyłączenia określonych w niniejszym rozporządzeniu, stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu dostosowania tych porozumień do przepisów niniejszego rozporządzenia, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2012 r.

§ 11. Rozporządzenie obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 r.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*